

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **Ing. J. H.**, proti žalovanému: **Generální finanční ředitelství**, se sídlem Lazarská 15/7, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 29. 1. 2014, č. j. 15 Af 157/2013 - 49,

t a k t o :

- I. Návrh na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **se z a m í t á .**
- II. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- III. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Ústí nad Labem usnesením ze dne 29. 1. 2014, č. j. 15 Af 157/2013 - 49, nepřiznal žalobci osvobození od soudních poplatků a nevyhověl návrhu žalobce na ustanovení zástupce pro řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 8. 2013, č. j. 35097/13/7001-31001-505350. V odůvodnění soud uvedl, že u žalobce nebyly splněny podmínky pro přiznání osvobození od soudních poplatků, neboť údaje v prohlášeních o osobních, majetkových a výtěžkových poměrech nejsou úplné, když neposkytují ucelený přehled o majetkové a sociální situaci žalobce. V reakci na první neúplné prohlášení soud žalobci zaslal přípis ze dne 3. 1. 2014, ve kterém zevrubně popsal, jakým způsobem je třeba prohlášení vyplnit a jaké dokumenty k němu případně doložit, aby soud mohl o žádosti věcně rozhodnout. Dále soud žalobce upozornil, že nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekuce na majetek větší hodnoty by mohly mít vliv na osvobození od soudních poplatků a je nutné tento majetek uvést, označit rozhodnutí správního nebo soudního orgánu o

nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekuce i exekuční titul a specifikovat výši dlužné částky. Hodnocení, které z uvedených údajů jsou relevantní pro úvahu o osvobození od soudních poplatků, je věcí soudu a žalobci nepřisluší, aby sám hodnotil relevanci údajů a sděloval soudu jen některé. Žalobce však i ve druhém prohlášení uvedl, že nemá žádný majetek větší ceny, který by mohl být zpeněžen a být použit k úhradě soudních poplatků, neboť veškerý majetek je nezákonně obstaten a je na něho nařízena exekuce; z těchto důvodů nemůže se svým majetkem (větší hodnoty) volně disponovat, a proto jej do prohlášení neuvedl. Soud shledal, že žalobce má majetek větší hodnoty, byť neuvedl, o jaký konkrétní majetek se jedná; žalobce soudu nesdělil, ani nedoložil, že na tento majetek byl nařízen výkon rozhodnutí nebo exekuce. Žalobce dále navzdory upozornění ze strany soudu neuvedl, kdo je jeho věřitelem, jaká je konkrétní výše dluhů, důvod jejich vzniku, výše měsíční splátky, splatnost dluhu, atd. Z prohlášení není seznatelné, že by žalobce hradil jakýkoliv měsíční výdaj (např. nájemné, elektřinu, atd.); zřejmě nejsou ani náklady na domácnost. Soud proto posoudil tvrzení žalobce jako neúplná, v důsledku čehož žalobce ve vztahu k žádosti o osvobození od soudních poplatků neunesl břemeno tvrzení, ani břemeno důkazní. Vzhledem k tomu, že u žalobce nejsou splněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, není splněna první zákonná podmínka pro ustanovení zástupce, proto soud nevyhověl ani návrhu na ustanovení zástupce.

V kasační stížnosti proti tomuto usnesení a v jejím doplnění žalobce (dále jen „stěžovatel“) namítal, že osvobození od soudních poplatků v plném rozsahu a ustanovení zástupce bylo důvodné, neboť na základě stejných podkladů mu bylo v jiných řízeních opakovaně přiznáno. Stěžovatel současně požádal o osvobození od soudních poplatků a navrhl, aby mu Nejvyšší správní soud ustanovil zástupce.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou přípustnosti podané kasační stížnosti. Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu *v řízení o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o zamítnutí návrhu žalobce na osvobození od soudních poplatků není třeba trvat na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ani na povinném zastoupení advokátem* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 - 37, www.nssoud.cz).

Citovaný právní názor lze bezpochyby aplikovat též v projednávané věci, neboť striktní trvání na podmínce zaplacení soudního poplatku za řízení o kasační stížnosti by způsobilo jen řetězení téhož problému, případně by mohlo vést k nepřipustnému odepření přístupu k Nejvyššímu správnímu soudu. S ohledem na tuto skutečnost netrvá Nejvyšší správní soud na platbě soudního poplatku, ani na povinném zastoupení advokátem. Stěžovatelem požadované ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti tak není třeba k ochraně jeho práv, neboť nedostatek zastoupení nebrání stěžovateli v přístupu k soudu a předmětem řízení o kasační stížnosti je právně nikoliv složitá otázka týkající se osobních a majetkových poměrů stěžovatele. Nejvyšší správní soud proto stěžovateli zástupce z řad advokátů neustanovil.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s § 109 odst. 3 a 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti. Neshledal přitom

pokračování

vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Z obsahu kasační stížnosti je zřejmé, že ji stěžovatel podal z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. *kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení*. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Kasační stížnost není důvodná.

Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. *„[ú]častník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.“*

Základní podmínku pro osvobození od soudních poplatků tvoří povinnost žadatele doložit, že nemá dostatečné prostředky. Tuto podmínku stěžovatel v projednávané věci nesplnil. Ve svých prohlášeních totiž navzdory velmi podrobné a plně srozumitelné výzvě soudu popsal své majetkové poměry jen velmi obecně, aniž uvedl konkrétní údaje ke svému majetku, k údajně nařízenému výkonu rozhodnutí či exekuci, ke svým dluhům a k nákladům na běžné životní potřeby.

Nejvyšší správní soud shledal, že prohlášení stěžovatele neobsahují všechny informace relevantní pro posouzení, zda jsou splněny podmínky pro osvobození stěžovatele od soudních poplatků. Stěžovatel v něm neoznačil svůj majetek větší hodnoty (ačkoliv je zjevné, že takový vlastní), přesnou výši svých dluhů a jejich splátek, ani nevyčíslil své běžné životní náklady. Stěžovatel rovněž neuvedl, z jakých prostředků financuje své běžné výdaje a splácí své dluhy.

Stěžovateli nic nebránilo v tom, aby vyplnil zaslaný tiskopis a přiložil příslušné přílohy, případně mohl jiným věrohodným způsobem konkrétně popsat svou aktuální majetkovou a výdělkovou situaci a doložit ji. Stěžovatel tak neučinil, čímž krajskému soudu znemožnil objektivní posouzení jeho aktuálních poměrů. Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že je zcela legitimní požadovat po osobách žádajících, aby stát nesl náklady jejich soudních řízení, prokázání toho, že se skutečně nacházejí v situaci, která jim neumožňuje soudní poplatek zaplatit.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu *„[p]ovinnost doložit nedostatek prostředků je jednoznačně na účastníkovi řízení, který se domáhá osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.). Pokud účastník tuto povinnost nesplní, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje“* (srov. usnesení tohoto soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 - 50, publ. pod č. 537/2005 Sb. NSS).

Nejvyšší správní soud uzavírá, že stěžovatel navzdory výzvě soudu podrobně vysvětlující, jaké informace soud pro rozhodnutí o žádosti potřebuje, věrohodně a úplně neprokázal svou majetkovou a výdělkovou situaci. Stěžovatel tedy nedoložil, že nemá dostatečné prostředky, proto krajský soud rozhodl správně, pokud mu osvobození od soudního poplatku nepřiznal. Na této skutečnosti nemůže nic změnit ani tvrzení stěžovatele, že je mu v jiných soudních řízeních (blíže nespecifikovaných) osvobození od soudních poplatků přiznáváno na základě stejných podkladů, jaké předložil v projednávané věci. Krajský soud totiž přistoupil k rozhodnutí o žádosti stěžovatele velmi svědomitě, řádně stěžovatele vyzval a poučil a následně též pečlivě odůvodnil, proč žádosti nevyhověl. Tím krajský soud zcela zřetelně odlišil projednávanou věc od jiných řízení, na která stěžovatel obecně poukázal.

Podle § 35 odst. 8 věta první s. ř. s. *„[n]avrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát.“*

Prvotní podmínkou pro ustanovení zástupce soudem je existence předpokladů pro osvobození od soudních poplatků. Jak již bylo uvedeno výše, stěžovatel znemožnil objektivní posouzení svých aktuálních poměrů a nedoložil, že nemá dostatečné prostředky. Existence předpokladů pro osvobození od soudních poplatků tak nebyla prokázána, tudíž nebyla splněna ani podmínka pro ustanovení zástupce soudem. Krajský soud proto rozhodl správně, pokud návrhu žalobce na ustanovení zástupce nevyhověl.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že nezjistil namítanou nezákonnost napadeného rozhodnutí, a proto kasační stížnost proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 29. 1. 2014, č. j. 15 Af 157/2013 - 49, zamítl jako nedůvodnou.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a § 120 s. ř. s. Úspěšná žalovaná náhradu nákladů řízení nepožadovala a stěžovatel nebyl v řízení úspěšný, žádný z účastníků proto nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. března 2014

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu